

Konjunkturbarometern Fördjupning

Extrafrågor med anledning av coronaviruset
och pandemin

FÖRDJUPNING

Extrafrågor med anledning av coronaviruset och pandemin

Konjunkturinstitutet (KI) har från och med april månads Konjunkturbarometer lagt till två extrafrågor på grund av coronaviruset och covid-19-pandemin. Anledningen till förändringen är att det råder ett stort behov av ytterligare information om pandemins ekonomiska effekter på näringsliv och hushåll. Den första frågan är tillbakablickande och syftar på situationen i mars medan den andra frågan syftar framåt och gäller situationen i maj.

KI har lagt till två extrafrågor i de enkätundersökningar som används för företag och hushåll inom ramen för Konjunkturbarometern.¹ I ett första steg kommer KI att ställa dessa frågor till och med juni och detta kommer att möjliggöra en analys av utvecklingen över tid.² I denna fördjupning presenteras resultaten endast för april månads undersökning.

Förutom dessa extrafrågor i Konjunkturbarometern så har KI även beslutat att, initialt för perioden maj–juni, skicka ut extraenkäter till företagen som ingår i Konjunkturbarometern Företag. I extraundersökningen ingår två frågor gällande hur företagets omsättning påverkats av covid-19-pandemin och hur man bedömer risken för att företaget ska behöva avveckla sin verksamhet på grund av densamma. Denna extraundersökning kommer att skickas ut till företagen varannan vecka. Anledningen, även till denna förändring, är att öka mängden tillgänglig information om hur svenska företag påverkas av pandemin.

Näringslivet

TILLVERKNINGSINDUSTRI

I april månads Konjunkturbarometer föll konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin med drygt 30 enheter till 70,5. I mars var indikatorn på 100,8. Detta är det kraftigaste fallet som

¹ För exakta frågeformuleringar, se appendix. Konjunkturinstitutet har medvetet försökt att hålla antalet extrafrågor till ett fåtal för att minska företagens och hushållens uppgiftslämnarbörda.

² I denna rapport baseras svaren på april månads insamling och frågorna syftar på mars (utfall) och maj (förväntan). För nästa månad, maj, då syftar frågorna på situationen i april (utfall) och juni (förväntan) istället. För den sista planerade undersökningen med extrafrågor i juni så syftar frågorna på situationen i maj (utfall) och juli (förväntan).

Diagram 1: Tillverkningsindustri

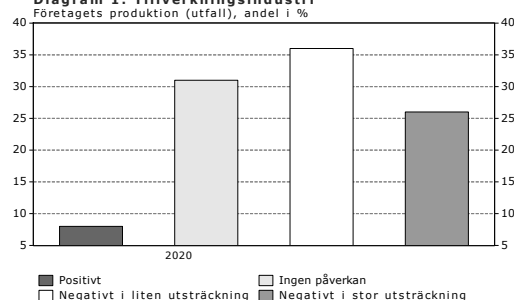
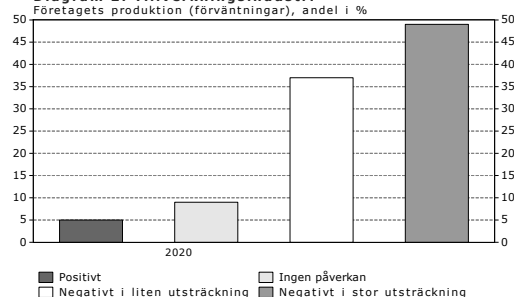

Diagram 2: Tillverkningsindustri

uppmäts någonsin för en enskild månad och det indikerar tydligt att företagen i sektorn har påverkats starkt av den pågående pandemin.

I diagram 1 och 2 redovisas hur företagen som ingår i tillverkningsindustrin har svarat på frågan om hur coronaviruset har påverkat produktion i mars (diagram 1) samt hur den förväntas påverka produktionen i maj (diagram 2). Utifrån dessa figurer är det tydligt att företagen har blivit betydligt mer pessimistiska inför framtiden. Drygt 60 procent av företagen svarade att produktionen i mars hade påverkats negativt i liten eller stor utsträckning. Detta ska jämföras med förväntningarna inför maj där 86 procent av företagen inom tillverkningsindustrin bedömer att produktionen kommer att påverkas negativt i liten eller stor utsträckning.

Resultaten skiljer sig åt beroende på bransch. En bransch där många personer är anställda antingen direkt eller indirekt via underleverantörer är motorfordonsindustrin. Redan för mars uppgav 93 procent av dessa företag att företagets produktion påverkats negativt i stor utsträckning – i svaret för maj har denna andel ökat något. Det är tydligt att motorfordonsindustrin – som i hög utsträckning är en bransch som är exportberoende – är hårdare drabbat jämfört med sektorn som helhet.

För tillverkningsindustrin ställdes även en kompletterande följdfråga till de företag som uppgav minskad produktion i mars om anledningen till denna minskning.³ Resultaten för denna fråga redovisas i diagram 3. 70 procent av företagen uppgav att den minskade produktionen förklaras av leveransproblem. Nästan lika många, 65 procent, uppgav minskad efterfrågan medan 30 procent uppgav personalbrist.

BYGG OCH ANLÄGGNING

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningssektorn sjönk relativt lite i förhållande till övriga sektorer i april månads Konjunkturbarometer. Indikatorn föll med 6,4 enheter till 93,0. Det indikerar att företagen i denna sektor inte har påverkats av pandemin i lika stor utsträckning som tillverkningsindustrin.

Det faktum att indikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet har påverkats i mindre utsträckning visar sig till viss del även i företagens svar på extrafrågorna. Det är färre företag inom denna sektor som svarar att byggandet påverkats negativt i stor utsträckning, se diagram 4 och 5. Trots detta är det 93 procent

Diagram 3: Tillverkningsindustri

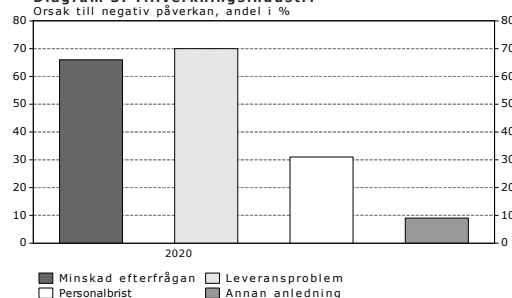

Diagram 4: Bygg- och anläggningsverksamhet

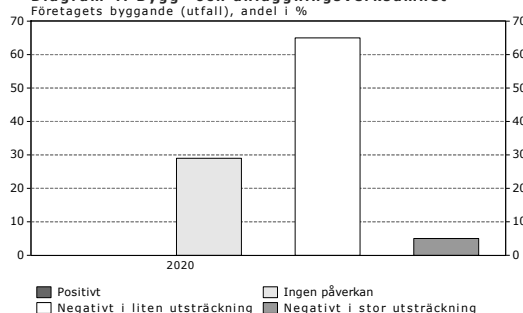
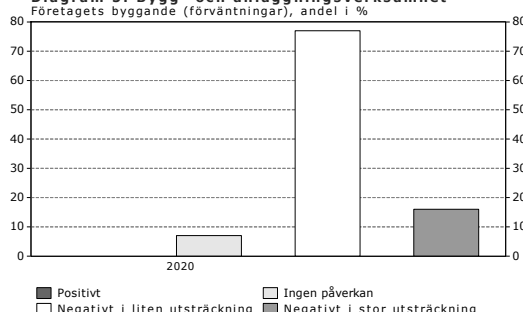

Diagram 5: Bygg- och anläggningsverksamhet

³ Det var möjligt för företagen att ange flera svarsalternativ och därför summerar staplarna inte till 100.

som är negativa i liten eller stor utsträckning beträffande företags planerade byggande under maj månad.

DETALJHANDEL

I april månads Konjunkturbarometer föll indikatorn för detaljhandeln med 31 enheter till 74,3, en månad tidigare var indikatorn på 105,3. Även för denna sektor är detta det kraftigaste fallet som någonsin uppmäts för en enskild månad vilket också indikerar att företagen i sektorn har påverkats starkt av pandemin.

Efter en jämförelse mellan utfall och förväntningar framgår det att nästan tio procentenheter fler företag är negativa i liten eller stor uträkning i förväntningarna inför maj jämfört med utfallet för mars, se diagram 6 och 7.⁴ Skillnaden mellan förväntan och utfall är liten i denna sektor jämfört med övriga sektorer. I denna sektor finns det även en stor andel företag som svarar att försäljningsvolymen utvecklats positivt snarare än negativt. En sådan bransch är dagligvaruhandeln. I april uppgav 76 procent av företagen i dagligvarubranschen att företagets försäljningsvolym har utvecklats positivt i mars och endast nio procent uppgav att försäljningsvolymen utvecklats negativt i stor utsträckning. 61 procent av företagen förväntar sig att försäljningsvolymen ska fortsätta att utvecklas positivt även i maj. Tolv procent tror att försäljningsvolymen kommer att utvecklas negativt i stor utsträckning.

TJÄNSTESEKTORN

Konfidensindikatorn för tjänstesektorn var den indikator som föll kraftigast i april och fallet var historiskt. Indikatorn föll med hela 37,6 enheter till 47,8. Det betyder att i även denna sektor har företagen påverkats av pandemin i hög utsträckning.

I april uppgav nästan 40 procent av företagen att de i mars har påverkats negativt i liten utsträckning av coronaviruset, se diagram 8. Drygt 40 procent fler företag svarade att de påverkats negativt i stor uträkning. I förväntanssvaren för maj har drygt 15 procentenheter fler svarat att de förväntar sig en stor negativ utveckling på efterfrågan på företagets tjänster, se diagram 9. Företagen har följaktligen blivit mer pessimistiska inför framtiden jämfört med utfallet för mars.

Diagram 6: Detaljhandel

Företagets försäljningsvolym (utfall), andel i %

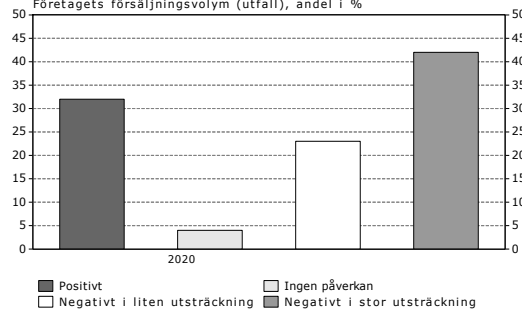

Diagram 7: Detaljhandel

Företagets försäljningsvolym (förväntningar), andel i %

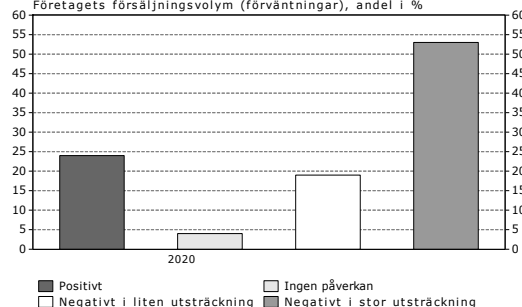
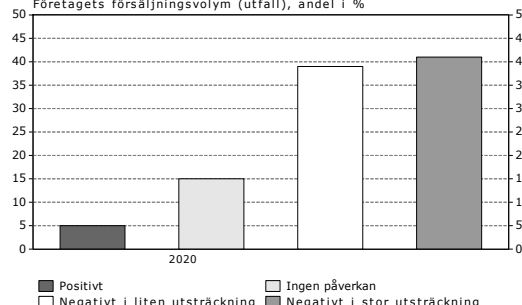

Diagram 8: Tjänstesektorn

Företagets försäljningsvolym (utfall), andel i %

⁴ För handeln blev det olyckligtvis ett fel i frågeställningen. I stället för att den framåtsyftande frågan syftade på maj syftade den på april. Då flertalet av företagen svarar tidigt i undersökningsperioden, se vidare här <https://www.konj.se/download/18.3bfda471170f3acf5774238a/1585143451719/N%C3%A4r%20i%20m%C3%A5naden%20svarar%20f%C3%B6retagen%20och%20hush%C3%A5llen%20p%C3%A5%20en%C3%A4n.pdf>, bedöms detta fel vara mindre allvarligt. Således kan svaren även från handeln tolkas framåtsyftande.

Den enskilda bransch inom tjänstesektorn som föll kraftigast under april var hotell- och restaurangbranschen, vilket också är en av de branscher som drabbats hårdast av de restriktioner som införts. Branschens indikatorer föll med 43 enheter till 43,9. Svaren från denna bransch har i april månads räkning inte förändrats i någon större utsträckning mellan utfall och förväntan. För mars svarade hela 92 procent att efterfrågan minskat i stor utsträckning och sex procent i liten utsträckning. För maj förväntar sig 93 procent en minskad efterfrågan i stor utsträckning, medan fem procent förväntar sig en minskning i liten utsträckning.

Hushåll

I april månads Konjunkturbarometer föll konfidensindikatorn för hushållen med 15,5 enheter till 73,9. I mars var indikatorn på 89,4. Även för hushållen är detta det kraftigaste fallet som någonsin uppmäts.

För hushållen förefaller inte covid-19-pandemin ha haft samma påverkan som det har haft för företagen. Åtminstone ser det inte ut som att hushållen planerar att förändra sin konsumtion nämnvärt mellan mars och maj, se diagram 10 och 11. Ungefär 35 procent uppgav att de minskade sin konsumtion under mars månad på grund av coronaviruset och till och med något färre uppger att de planerar att göra det i maj. Andelen som anger att de inte planerar att ändra sin konsumtion till följd av pandemin kommande månad är i princip oförändrad jämfört med andelen i mars.

Avslutande kommentarer

De sektorer och branscher som i april månads Konjunkturbarometern utmärkt sig genom kraftiga fall i sina konfidensindikatorer är också de sektorer och branscher som utmärker sig när vi analyserar svaren av denna extraundersökning. Det är överlag tydligt att företagen är mer pessimistiska om framtiden – de har uppfattningen att produktion och försäljning kommer att utvecklas sämre i maj jämfört med vad utfallet för mars var.

För hushållen är bilden något annorlunda, de planerar inte att ändra sina konsumtionsvanor på grund av covid-19-pandemin i någon stor utsträckning. Förväntan inför maj ser i hög grad ut som utfallet för mars.

Diagram 9: Tjänstesektorn

Företagets försäljningsvolym (förväntningar), andel i %

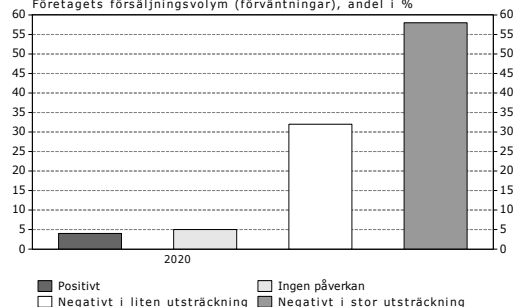

Diagram 10: Hushåll

Hushållets konsumtion (utfall), andel i %

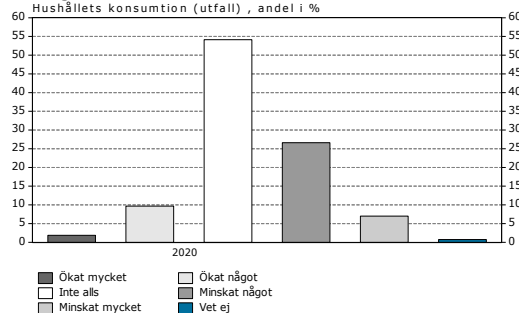
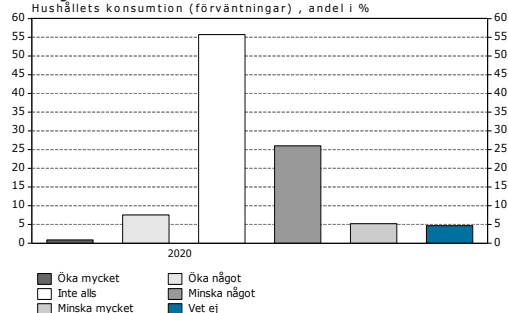

Diagram 11: Hushåll

Hushållets konsumtion (förväntningar), andel i %

Appendix

Frågor till näringslivet

Tillverkningsindustri

Hur har coronaviruset påverkat företagets produktion under mars månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Följdfråga vid minskad produktion:

beror den minskade produktionen på grund av coronaviruset på:

- i. minskad efterfrågan?
Svarsalternativ (Ja/nej)
- ii. leveransproblem av insatsvaror?
Svarsalternativ (Ja/nej)
- iii. personalbrist?
Svarsalternativ (Ja/nej)
- iv. annan anledning?
Svarsalternativ (Ja/nej)
fritextmöjlighet om vid ja på (iv)

Hur väntas coronaviruset påverka företagets produktionsvolym under maj månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Bygg och anläggning

Hur har coronaviruset påverkat företagets byggande under mars månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Hur väntas coronaviruset påverka företagets byggande under maj månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Handel (Detaljhandel)

Hur har coronaviruset påverkat företagets försäljningsvolym under mars månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Hur väntas coronaviruset påverka företagets försäljningsvolym under maj månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Tjänstesektorn

Hur har coronaviruset påverkat efterfrågan på företagets tjänster under mars månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Hur väntas coronaviruset påverka efterfrågan på företagets tjänster under maj månad?

- 1) Positivt.
- 2) Ingen påverkan
- 3) Negativt i liten utsträckning
- 4) Negativt i stor utsträckning

Frågor till hushållen

Hur har coronaviruset påverkat ditt hushålls konsumtion under mars månad?

- a. Ökat mycket
- b. Ökat något
- c. Inte alls
- d. Minskat något
- e. Minskat mycket
- f. Vet ej

Hur väntas coronaviruset påverka ditt hushålls konsumtion under maj månad?

- a. Öka mycket
- b. Öka något
- c. Inte alls
- d. Minskat något
- e. Minskat mycket
- f. Vet ej